

KOMUNIKAT PRASOWY nr 10/25

Luksemburg, 4 lutego 2025 r.

Wyrok Trybunału w sprawie C-158/23 | [Keren]¹

Ochrona międzynarodowa: prawo Unii nie stoi na przeszkodzie – pod pewnymi warunkami – temu, by beneficjenci ochrony międzynarodowej byli zobowiązani do pomyślnego złożenia egzaminu z integracji społecznej

Jednak niezdanie takiego egzaminu nie może być karane w sposób systemowy

Ustawodawstwo niderlandzkie przewiduje, między innymi wobec beneficjentów ochrony międzynarodowej, obowiązek pomyślnego złożenia w określonym terminie egzaminu z integracji społecznej. W razie niepowodzenia może zostać nałożona grzywna. Trybunał Sprawiedliwości podkreślił znaczenie uzyskania wiedzy, w szczególności znajomości języka, dla integracji tych osób, oraz stwierdził, że państwa członkowskie mają – pod pewnymi warunkami – możliwość wprowadzenia obowiązku uczestnictwa w programach integracji społecznej oraz pomyślnego złożenia związanych z nimi egzaminów. Należy jednak wziąć pod uwagę osobiste i bardzo zróżnicowane okoliczności, w których znajdują się beneficjenci ochrony międzynarodowej. Grzywnę można nałożyć jedynie w wyjątkowych przypadkach, takich jak przypadki świadczące o udowodnionym i uporczywym braku woli integracji. Ponadto obciążenie beneficjenta ochrony międzynarodowej co do zasady całością kosztów szkoleń i egzaminów z zakresu integracji społecznej stwarza nieracjonalny ciężar.

Erytrejczyk przybył do Niderlandów w wieku 17 lat, gdzie udzielono mu ochrony międzynarodowej. Gdy ukończył 18 lat, władze niderlandzkie poinformowały go, że na podstawie ustawodawstwa krajowego jest on zobowiązany uczestniczyć w szkoleniu z integracji społecznej. Co do zasady w terminie trzech lat powinien zdać wszystkie części egzaminu z integracji społecznej. Termin ten został przedłużony łącznie o rok, dlatego że zainteresowany przebywał na stałe w ośrodku recepcyjnym dla osób ubiegających się o azyl. Młody Erytrejczyk nie zgłosił się na niektóre szkolenia i egzaminy, a tych, na które się stawiał – nie zdał.

Władze nałożyły na niego grzywnę w wysokości 500 EUR oraz zobowiązały do spłaty pożyczki w kwocie 10 000 EUR, która została mu przyznana przez administrację na sfinansowanie kosztów programu integracji społecznej – z tego powodu, że nie ukończył on programu w wyznaczonym terminie. Następnie został on zwolniony z obowiązku pomyślnego ukończenia programu, ponieważ podjął na tamtą chwilę wystarczające starania w celu jego ukończenia. Zwolnienie to nie miało jednak wpływu na obowiązek zapłaty grzywny i spłaty pożyczki.

Zainteresowany zwrócił się do sądów niderlandzkich. Niderlandzka rada stanu postanowiła przedłożyć Trybunałowi pytania prejudycjalne dotyczące zgodności systemu niderlandzkiego z dyrektywą w sprawie ochrony międzynarodowej².

Trybunał stwierdził w wyroku, że dyrektywa ta nie stoi na przeszkodzie – pod pewnymi warunkami – uregulowaniom krajowym, które zobowiązują beneficjentów ochrony międzynarodowej do pomyślnego złożenia egzaminu z integracji społecznej.

W tej kwestii Trybunał podkreślił **znaczenie uzyskania zarówno znajomości języka, jak i wiedzy o społeczeństwie przyjmującego państwa członkowskiego dla wspierania integracji** beneficjentów ochrony międzynarodowej ze społeczeństwem przyjmującego państwa członkowskiego oraz ułatwienia ich dostępu do rynku pracy i kształcenia zawodowego. Ponadto Trybunał wskazał, że państwa członkowskie korzystają w tym kontekście z pewnego zakresu uznania. Jednak konieczność uwzględnienia osobistych i bardzo zmiennych okoliczności dotyczących beneficjentów ochrony międzynarodowej jest nieunikniona, zwłaszcza z uwagi na ich szczególną podatność na zagrożenia, która uzasadnia właśnie przyznanie tej ochrony.

Należy zatem uwzględnić szczególne okoliczności indywidualne, takie jak wiek, poziom wykształcenia, sytuacja finansowa lub stan zdrowia zainteresowanej osoby. Ponadto wiedza wymagana do pomyślnego zdania egzaminu powinna być ustalona na odpowiednim poziomie i nie wykraczać poza to, co jest konieczne do wspierania integracji beneficjentów ze społeczeństwem przyjmującego państwa członkowskiego, a także uwzględniać fakt, że zainteresowane osoby nie osiedliły się jeszcze na stałe w danym państwie członkowskim. Ponadto beneficjenta ochrony międzynarodowej należy zwolnić z obowiązku pomyślnego złożenia tego egzaminu, jeżeli zdoła on wykazać, że jest już skutecznie zintegrowany.

W każdym razie brak pomyślnego zdania egzaminu nie może być systemowo karany grzywną. Może ona zostać nałożona jedynie w wyjątkowych przypadkach, takich jak udowodniony i uporczywy brak woli integracji. Ponadto grzywna nie może w żadnym razie nakładać na beneficjenta nieracjonalnych obciążeń finansowe, zważywszy jego sytuację osobistą i rodzinną.

W tej sprawie grzywna przewidziana w uregulowaniach niderlandzkich jest stosowana w sposób systemowy i może wynieść 1250 EUR. Taki środek jest oczywiście nieproporcjonalny w stosunku do celu tych uregulowań.

Ponadto obciążanie, co do zasady, beneficjenta ochrony międzynarodowej całością kosztów szkoleń i egzaminów z zakresu integracji społecznej podważa cel polegający na zapewnieniu skutecznej integracji. Obowiązek ten powoduje nałożenie nieracjonalnego obciążenia, które utrudnia nie tylko rzeczywisty dostęp wspomnianego beneficjenta do programu integracji społecznej, ale również korzystanie przez niego z innych praw i korzyści, które przysługują mu na mocy dyrektywy w sprawie ochrony międzynarodowej.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst i, w stosownym wypadku, streszczenie](#) wyroku są publikowane na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793.

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 22964106.

Pozostańmy w kontakcie!

¹ Niniejszej sprawie została nadana fikcyjna nazwa. Nie odpowiada ona rzeczywistej nazwie ani rzeczywistemu nazwisku żadnej ze stron postępowania.

² [Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE](#) z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony.